

Merirahu elamurajooni roheala kaitsealuste taimeliikide inventuur ja ettepanekud hoolduseks

Rainar Kurbel
MTÜ Käoraamat

Tallinn 2021

Lähteülesanne

Teostada 2021 aasta suvel Tallinnas Merirahu elamurajooni rohealal kaitsealuste taimeliikide inventuur, mille käigus:

- kaardistada kasvukohad ja teha vastavad Mapinfo kaardikihid
- anda hinnang kaitsealuste liikide seisundile
- teha ettepanekud roheala hooldamiseks

Töö esitamise lõplik tähtaeg: 9. august 2021

Töö tulemused

Välitööd toimusid 12. juulil 2021. Kogu kinnistu ulatuses püüti leida varasemalt teadaolevate (rootsi kukits, vööthuul-sõrmkäpp ja kahelehine käokeel) ning uute kaitsealuste taimede leiukohti. Ühtlasi tehti fotosid liikidest ja kooslustest, leiukohad ja läbikäidud teekond salvestati GPS failina ning need digitaalses vormingus materjalid edastati tellijale. Välitööde käigus leiti järgmised kaitsealused taimeliigid:

Rootsi kukits (*Cornus suecica*)

Hetkel Keskkonnaregistrisse kantud liigi leiukoht on Merirahu sadamast pisut kagu suunas. Seal on õnnestus leida rootsi kukitsat mõnest lähestikusest punktist kokku umbes kuni 20m². Hoopis rohkearvulisemalt esineb aga rootsi kukits Merirahu sadamast lääne (Nooda tee) poole mineval rohealal. Kuna seal on leiukohti alatest ühest m²-st kuni mitmekümne m²-se kattega päris palju, siis kohustuslikku 10m puhvrit arvestades on põhjendatud kogu sealse sobiliku kasvuala märgistamine esinduslikuks terviklikuks leiukohaks. Roheala lõunapoolses osas rootsi kukitsat ei kohatud.

Hinnang seisundile: väga hea (taimi palju ja laialt levinud)

Vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*)

Vööthuul-sõrmkäppa esines kahes erinevas kohas. Viis üksikut taime leidsid 180m Merirahu sadamast kagu poole maja nr 60 ja mere vahel. Suur ja väga vitaalne populatsioon 130 taimega oli aga Merirahu sadamast 230m lääne ehk Nooda tee poole, maja nr 69 ja mere vahel. Populatsioon hõlmas kuni 100m² ala. Sellest põhi-populatsioonist ca 30m otse põhja ehk mere poole leidsid veel 3 üksikut taime.

Hinnang seisundile: hea (ühes kohas taimi küll palju, kuid üldine kasvuala väike)

Vaatamata spetsiaalsele tähelepanule ei suudetud tuvastada **kahelehise käokeele** (*Platanthera bifolia*) esinemist Keskkonnaregistri märgitud alas ega ka mujalt kogu ala ulatuses. Põhjuseks on, et registris märgitud ala peale on suures osas ehitatud korruselamu, mille lähiümbrus on haljastatud muru. Samas sobilikku biotoopi esineb rohealal veel, seega võib tõenäoliselt pidada liigi taasteket või leidumist kuskil mujal. Mitte leidumist soodustavad asjaolud võisid olla ka kasvukoha lähiümbruse osaline võsastumine, eelnevalt olnud pikk ja vihmata ekstreemne kuumalaine ning üksikute taimede (ööviulid!) ära korjamine, kuna antud roheala on väga aktiivses kasutuses.

Leitud kaitsealused taimeliigid piltidel

1) rootsi kukits tihedalt maapinda katmas ja taimed viljadega.

2) tihe kogumik vööthuul-sõrmkäppa.

Ettepanekud roheala hooldamiseks

Kogu Merirahu elumurajooni roheala on kaetud suurte puudega, peamiselt mändide ja kaskedega. Alustaimestik vaheldub. Päris palju leidub kanarbikuliste sugukonna esindajaid kanarbik, mustikas ja pohl. Laiguti domineerivad põdrakanep ja kastik, isegi naat. Harvem esineb nurmenukku, koldrohtu, härghaina, sõnajalgasid. Päris sage on lehtvõsa (kask, paju, pihlakas) ja noorte okaspuude (mänd, vähem kuusk) pealekasv.

Prioriteediks on kaitsealustele taimedele sobilikumate kasvutingimuste loomine, mis tähendab paljuski pealekasvava võsa eemaldamist ja niitmist ning seeläbi valgustingimuste parandamist. See kõik toetab ühtlasi hästi kohalike elanike roheala ja vabaaja veetmise kvaliteeti, valgusküllase metsamaastiku säilimist.

Ala killustatuse, tööde täpsusastme ning rootsi kukitsa ja kanarbikulise taimestiku tallamisohu tõttu ei saa seal kasutada tööde teostamiseks suuri masinaid. Samuti on välistatud karjatamine. Võsatööd tuleb teostada soovitatavalt käsitsi kasutades võsalõikajad või muid käsitööriistu. Mõeldav oleks kuival ajal (nt hilissuvel) väikese ja kergema kommunaalmasinaga niitmine, väiksemaid alasid võiks ka trimmerdada või kasutada lattniidukit.

Võsa ja noorte puude eemaldamisest tekkiv risu oleks efektiivne sõiduauto taga kohale veetava kompaktse hakkuriga purustada ning tekkiv hake piki mere äärt kulgevale terviserajale laiali laotada. Alternatiiv on tekkiv võsa objektilt kuhugi eemaldada, kuid eeldatavat tekkivat kogust silmas pidades kindlasti mitte objektile ladustada.

1) Sellistes kohtades (ja neid on üle ala päris palju) tuleks eemaldada hakkenoa või võsalõikaja abil kogu pealekasvav lehtvõsa võimalikult pinna lähedalt eesmärgiga võimaldada tulevikus sujuvamat niitmist ja mugavamat liikumist

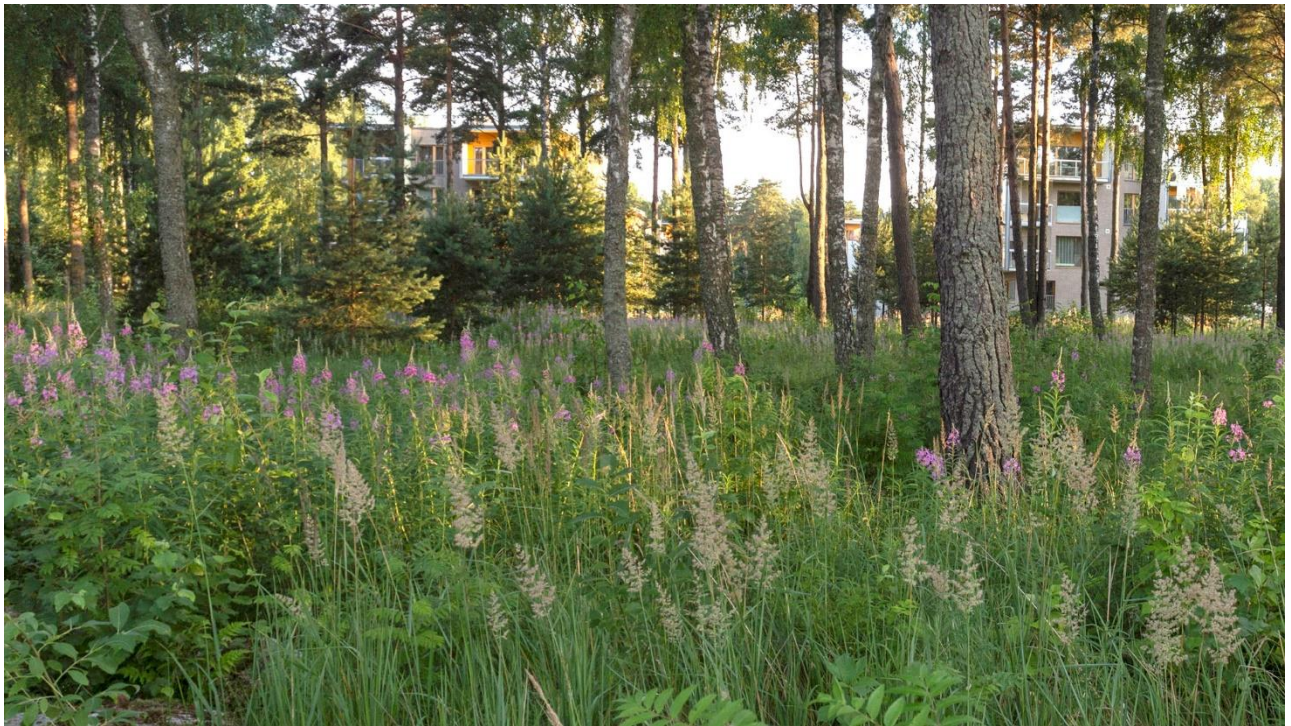

PS! Kuna alal esinesid mõned suuremad kuklasepesasid, siis ka nende ümbrusest tuleks lehtvõsa hävitada nii, et pesa ennast kahjustamata!

2) Mitmetes kohtades on noored männid aga ka mõned üksikud kuused hakanud moodustama tihedaid noorendikke. Soovitame eemaldada kõik alla 10cm diameetriga ning suuremad teise rinde noored okaspuud (diam 10-18cm), jätta minimaalseks puude vaheks 10m.

3) Naadiga alad võiks trimmerdada või niita ja soovitavalt mitu korda aastas.

4) Rootsi kukitsa lähedalt ja vahelt võiks lehtvõsa eemaldada taimi minimaalselt kahjustades

5) Sõltuvalt omavalitsuse ja kohaliku kogukonna soovist ning võimalustest võiks laiendada niidetavat ala eesmärgiga soodustada putukatele sobilike õistaimede (härghaina, nurmenukk, kellukad jne) levikut. Ühtlasi hoiab see ära edaspidise võsastumise eest. Osaline niitmine võiks toimuda suve teises pooles ja ulatuslikum septembris-oktoobris. Rootsi kukitsa ja kanarbikuliste kasvualadel (alumine pilt) niitmist mitte teostada!

5) Mõned põdrakanepi tihedamad kogumikud tuleks niitmise eest õitseaja lõpuni säilitada. Need on putukatele olulised ja mitmekesistavad maastikku

6) Alal leiduvad üksikud noored tammed diameetriga kuni 10cm. Need võiks kõik alles jätta.

